

Plan

Diarienummer
511-8161-2017

Ammerån SE0720359 och Storån SE0720287

Uppföljningsplan för Natura 2000-område

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Omslagsbild:

Foton från Ammerån och Storån. Foto: Länsstyrelsen Jämtlands län.

Fakta om området

Namn och områdeskod: Ammerån SE0720359, Storån SE0720287

Län: Jämtland

Kommun: Strömsund, Krokom, Ragunda

Områdestyp: Området har fastställts som ett område av gemenskapsintresse (SCI).

Regeringen har förklarat området som ett särskilt bevarandeområde (SAC).

Övrigt skydd: Strandskydd enligt kap 7: 13-18 §§ MB. Riksintresse enligt kap 4 6§ MB.

Fiskeförvaltare: Gåxsjön-Storåns fvof, Laxsjö fvof, Ede-Grenås fvof, Solberg-Vikens fvof, Övre Ammeråns fvof, Nedre Ammeråns fvof.

Areal: 4174,9 hektar

Utgiven av

Länsstyrelsen Jämtlands län

Mars 2019

Tryck

Länsstyrelsens tryckeri, Östersund 2018

Löpnummer

2019:6

Diarienummer

511-8161-2017

Publikationen kan laddas ner från Länsstyrelsens hemsida

www.lansstyrelsen.se/jamtland

Innehållsförteckning

Natura 2000 och vattenförvaltning	4
Obligatoriska uppföljningsmoment Sjöar och vattendrag	4
Ingående naturtyper och arter enligt art och habitatdirektivet	5
Målindikatorer	6
Tidigare och pågående provtagningar.....	6
Plan för fortsatt uppföljning.....	8
Levande dokument.....	9
Litteratur.....	10

Natura 2000 och vattenförvaltning

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt.

Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Natura 2000-området ska uppnå gynnsam bevarandestatus genom att naturtypen och ingående habitatarter har gynnsam bevarandestatus. För att detta ska uppnås bör populationer av arterna vara livskraftiga på lång sikt. För varje vattenförekomst i de akvatiska habitaterna finns för området särskilt viktiga kvalitetsfaktorer. Dessa utgör grunden för den sammanvägda ekologiska statusen. Minst God ekologisk status skall uppnås i enlighet med ramdirektivet för vatten (Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG). Det innebär enkelt uttryckt att värdena för ytvattenförekomstens biologiska kvalitetsfaktorer uppvisar små av mänsklig verksamhet framkallade störningar, men avviker endast i liten omfattning från de värden som normalt gäller för ytvattenförekomsten vid opåverkade förhållanden (Havs- och vattenmyndighetens rapport 2017:15).

Uppföljning i skyddade områden innebär att samla in uppgifter för att utvärdera tillståndet för naturtyper, arter och friluftsliv. Oftast genomförs mätningar för att se om uppsatta bevarandemål är uppnådda eller så bedöms tillstånd eller status på annat sätt. Insamlade uppgifter kan också användas för nationella bedömningar av bevarandestatus för naturtyper eller arter. Uppföljningen fokuserar i regel på om ett visst tillstånd/mätvärde är uppnått eller inte. Mindre arbete läggs på att följa trender, vilket kräver mer omfattande mätsinaster (Rapport 6379:2010. NV).

Obligatoriska uppföljningsmoment Sjöar och vattendrag

Obligatoriska moment i sjöar utgörs av uppföljning av flödesreglering och närmiljöns naturlighet. För vattendrag är de obligatoriska momenten bland annat uppföljning av att vattenvägarna är fria, samt den typiska arten flodpärlmussla (Tabell 1). Negativa arealförändringar till följd av mänskliga ingrepp bör följas upp.

Vattendrag är ofta påverkade av antropogena fysiska ingrepp och annan påverkan som bör åtgärdas. Uppföljning av restaureringsåtgärder till exempel strukturer och funktioner såsom vandringsvägar, bottenstrukturer och återställd flödesregim, kommer därför att utgöra en betydande del av uppföljningsinsatsen. Det är lämpligt att i första hand använda typiska arter som fiskar eller stormusslor som målindikatorer vid uppföljning av åtgärder (Rapport 6379:2010. NV).

TABELL 1. OBLIGATORISK UPPFÖLJNING INOM SJÖAR OCH VATTENDRAG. ENLIGT RAPPORT 6379:10 NATURVÅRDSVERKET.

Grupp	Egenskap	Omdrev	Naturtyp	Kommentar/metod
Sjöar	Areal	12	Alla	Mäts främst genom uppdatering VIC-natur.
Sjöar	Flödesreglering enligt Hydromorfologiska bedömningsgrunder (NV-07) med avseende på hydrologi	12	3110,3130	Information hämtas från rapportering vattendirektivet
Sjöar	Exploatering, bebyggelse, bryggor etcetera	12	Alla	Ingreppsindikator som ofta faller under tillsyn. Kart- eller fjärranalys.
Vattendrag		12	Alla	Mäts främst genom uppdatering VIC-natur.
Vattendrag	Fria vandringsvägar, det vill säga låg fragmenteringsgrad/barriäreffekt (Hydromorfologiska bedömningsgrunder NV-07).	12	Alla	Information hämtas från rapportering vattendirektivet.
Vattendrag	Förekomst av juvenil tjockskalig målarmussla och/ eller flodpärlmussla.	12	Alla (i områden med förekomst av arterna).	Fältmetod. Samordning uppföljning av arter i bilaga 2 och gemensamt delprogram RMÖ/ÅGP för flodpärlmussla.

Ingående naturtyper och arter enligt art och habitatdirektivet

Natura 2000-områdena Ammerån och Storån består av fyra naturtyper, Ävjestrandsjöar (3130) cirka 3 130 hektar, Större vattendrag (3210) cirka 583 hektar, Mindre vattendrag (3260), cirka 333 hektar och Alpina vattendrag (3220) 82 hektar. Bevarandestatus för alla naturtyper är ogynnsam. Tre arter skyddade enligt art- och habitatdirektivet förekommer i Ammerån och Storån. Flodpärlmussla (*Margaritifera margaritifera*) (1029) med gynnsam bevarandestatus, Utter (*Lutra lutra*) (1355) med ogynnsam bevarandestatus och Stensimpa (*Cottus gobio*) med ogynnsam bevarandestatus.

Målandikatorer

Till bevarandemålen finns kopplade mätbara målandikatorer, som är de faktorer som i praktiken följs upp i uppföljningsprocessen. Uppföljning av målandikatorer görs med sex- eller tolvårsintervall (Rapport 6379:2010. NV). Målandikatorer är till exempel typiska arter som för Ammerån är framför allt öring och för Ammerån-Storån är flodpärlmussla och öring.

Tidigare och pågående provtagningar

TABELL 2. PROVTAGNINGAR SOM TIDIGARE UTFÖRTS ELLER FORTFARANDE PÅGÅR INOM NATURA 2000-OMRÅDEN. I TABELLEN REDOVISAS TYP AV PROVTAGNING, LÄNSSTYRELSENS STATIONS ID, PROVTAGNINGSENTERVALL, INOM VILKET PROGRAMOMRÅDE PROVTAGNINGEN UTFÖRTS/UTFÖRS (OM INFO FINNS) SAMT PROVTAGNINGÅR.

Typ (Befintlig uppföljning)	StationsID	Provtagningsintervall, antal prov	Programområde	Provtagningsår
Bottenfauna	ZBLok_00902	1 prov		2006
Elfiske	7019394-1498433 Lokalnamn saknas	1 prov		2008
Elfiske	7091356_1453719_Storån_N bro lakavattsån	3 prover		1983-1985
Elfiske	7090793_1454061_Lakavattsån_100 m ned bro	2 prover		1983-1984
Vattenkemi	7015174_544306_GULÅN_	1 prov		1988
Vattenkemi	7009466_555524_FÄRSÅN_	1 prov		1998
Vattenkemi	7056612_512710_GÖRIVÅGEN_	1 prov		2008
Vattenkemi	7080853_496793_STORÅN VID FLYKÅLEN_	2 prover		1988 och 2013
Vattenkemi	Hammerdalssjön	1 prov	NMÖ	2014
Vattenkemi	Öravattsbäcken	Årligen	NMÖ	1962-2017
Vattenkemi	7005550_1520820_Ammerån Ammer_NMÖ		NMÖ	1986-1989
Vattenkemi	7043251_519380_FYRÅS_		NMÖ, Hydrologiska grundnätet	
Vattenkemi	7046311_522062_Edesjöns utlopp_		NMÖ, Hydrologiska grundnätet	
Vattenkemi	7038647_521367_Fyrsjön_	Flera årligen	NMÖ, Sjöar trendstationer	1983-2012
Vattenkemi	7032026_528248_Ammerån Skyttmon_	Flera årligen	NMÖ, Vattendrag trendstationer	1966-2017
Vattenkemi	7047675_521453_Hammerdalssjön_	Flera årligen	SRK Indalsälven	1993-2012

Typ (Befintlig uppföljning)	StationsID	Provtagningstervall, antal prov	Programområde	Provtagningssår
Vattenkemi	7009587_547652_AM-MERÅN_	1 prov		2009
Vattenkemi	7018638_537648_AM-MERÅN_	1 prov		2009
Vattenkemi	7032018_528189_AMMERÅN SKYTTMON_	1 prov		2009
Vattenkemi	7019765_536904_RÖNNINGSBÄCKEN_BK	1 prov		2010
Vattenkemi	7078569_495933_VITVATTENBÄCKEN_BK	1 prov		2010
Vattenkemi	7063349_507851_STORÅN VID NYLAND_	3 prover		1987, 1988, 2010
Vattenkemi	7045057_519126_FYRSJÖN_	2 prover		1990 och 2007
Vattenkemi	7050735_519181_HAMMERDALSSJÖN_	2 prover		1990 och 2007
Vattenkemi	7055673_512736_Sikåsåån Nedströms_	Flera årligen		1998-2010
Vattenkemi	7055813_512714_Sikåsåån Uppströms_	Flera årligen		1998-2010
Vattenkemi	Mossakaklumpjärnarna	1 prov 2014	NMÖ	2007-2017
Vattenkemi	Lill-Öretjärnen	1 prov 2017	NMÖ	2007-2017
Vattenkemi	7088288_493401_LAKAVATT-SÅN_	2 prover		1999 och 2013
Vattenkemi	7088288_493401_LAKAVATT-SÅN_	2 prover		1999 och 2013
Vattenkemi	7092584_493457_BÄCK TILL STORÅN_BK	1 prov		2011
Vattenkemi	7092584_493457_BÄCK TILL STORÅN_BK	1 prov		2011
Vattenkemi	7088776_493225_STORÅN HÅKABODARNA_	1 prov		1999
Vattenkemi	7088776_493225_STORÅN HÅKABODARNA_	1 prov		1999
Vattenkemi	7085875_495602_STORÅN_BK	1 prov		2007-2009
Vattenkemi, växtplankton, bottenfauna	Fyrsjön	Årligen	NMÖ	1962-2017
Flodpärlmussla	28 lokaler		NMÖ	En lokal 1999, resten 2016
Flodkräfta	Selsålandet och Svartvika	1 gång		2009 och 2016
Dykinventering	Storån, Hovdet (övre), Hovdet (nedre), Edefors, Borgforsen	1 gång		2006 och 2007
Biotopkartering	Hela Storån, delar av Ammerån	1 gång		2007-2009 och 2010
Trumminventering	Längs hela N2000-området	1 gång/vägpassage	Trafikverket	2005-2010

Plan för fortsatt uppföljning

För varje Natura 2000-område tar Länsstyrelsen fram en plan för kontinuerlig uppföljning av områdets bevarandemål, utvärdering av områdets bevarandeåtgärder och identifiera behov av ytterligare åtgärder. Detta för att i många fall skapa och i vissa fall upprätthålla en långsiktigt gynnsam bevarandestatus för utpekade arter och naturtyper. Förutom tydliggörande av metoder, uppföljningsfrekvenser, kostnader och finansiering är även ett av syftena med uppföljningsplanen att kunna precisera bevarandemålen för Natura 2000-området. Länsstyrelsen ansvarar för att målsättningen med området uppfylls.

Förutom den uppföljning som listas i tabell 3 bör området besökas ungefär vartannat år. Där en översiktlig notering över områdets morfologiska och hydrologiska förhållanden görs. Även noteringar av närliggande skogsburksåtgärder eller andra påverkanskällor utförs.

TABELL 3. I TABELLEN REDOVISAS VILKA PÅVERKANSAKTORER SOM FINNS PÅ NATURA 2000-OMRÅDET, ÅTGÄRDER, UPPFÖLJNINGSMETODER FÖR UPPFÖLJNING AV ÅTGÄRDER SAMT UPPFÖLJNING AV BEVARANDESTATUS BEVARANDETILLSTÅND?, STARTÅR FÖR UPPFÖLJNING SAMT MED VILKA INTERVALLER UPPFÖLJNING SKA SKE, LOKALINFORMATION, KOSTNADER SAMT FINANSIERING OM SÅDAN ÄR KÄND.

Påverkan	Åtgärd	Uppföljning	Startår	Intervaller (år)	Lokaler	Kostnad (SEK)	Finansiering
Skogsbruk (historiskt och modernt) och historiskt pärlfiske. Fysisk påverkan	Skydda området	Inventering av flodpärlmussla	Enligt NMÖ program	Enligt NMÖ program	28 lokaler		NMÖ
Fysisk påverkan	Biotopvård/biotopåterställning	Biotopkartering	2019	12	Välj ut lokaler	5 kr/meter	Skötselmedel
Fysisk påverkan	Biotopvård/biotopåterställning	Drönarfotografering	2019	12	Välj ut lokaler		Skötselmedel
Antropogen påverkan, Skogsbruk (historiskt och modernt)	Informationsinsatser, tillsyn	Vattenkemi	Enligt NMÖ program	Enligt NMÖ program			NMÖ

Påverkan	Åtgärd	Uppföljning	Startår	Intervaller (år)	Lokaler	Kostnad (SEK)	Finansiering
Antropogen påverkan, Skogsbruk (historiskt och modernt)	Informationsinsatser, tillsyn	Vattenkemi	Enligt KEU program	Enligt KEU program	Enligt KEU program		KEU
Antropogen påverkan, Skogsbruk (historiskt och modernt)	Informationsinsatser, tillsyn	Vattenkemi, växtplankton, bottenfauna	Enligt NMÖ program	Enligt NMÖ program	Fyr sjön		NMÖ
Antropogen påverkan, Skogsbruk (historiskt och modernt)	Informationsinsatser, tillsyn	Vattenkemi	2019	6	X lokaler enligt tabell 2	500 kr/prov	Skötselmedel
Skogsbruk, Fritidsfiske	Informationsinsatser, tillsyn. Fiskereglering	Elfiske	2019	3	3 lokaler	3 000 kr/lokal	Skötselmedel
Fritidsfiske/fysisk påverkan	Informationsinsatser, tillsyn. Fiskereglering	Dykinventering av fisk	2019	6	4 lokaler	5 000 kr/lokal	Skötselmedel
Skogsbruk (historiskt och modernt)	Informationsinsatser, tillsyn	Bottenfauna-provtagning	2019	3	1 lokal	3 000 kr/lokal	Skötselmedel
Vägnät (allmänt, skogsbruk)	Trumbyte, tröskling, passager för utter	Inventering av vägpassager	2019	Vid behov	Längs hela N2000-området. Samordnas med väggrummeinventering.		Ev. Trafikverket
Kräftpest	Informationsinsatser	Inventering av flodkräfta	2019	6	Provfisken för att utreda utbredningsområdet	3 000 kr/lokal	Skötselmedel

Levande dokument

Uppföljningsplanen fungerar som en sammanfattning av de undersökningar som genomförts i det aktuella området genom åren fram till och med 2017/2018 och en startplan för fortsatt uppföljning. För att den fortsatta uppföljningen enkelt skall kunna uppdateras med nya undersökningar, förändringar i finansiering, antal lokaler eller uppföljningsintervaller skapas en databas med tabell 3 som utgångspunkt. För information om förändringar i uppföljningsarbetet kontakta Länsstyrelsen Jämtlands län.

Litteratur

Havs- och Vattenmyndigheten. (2017). Sötvattenanknutna Natura 2000-vårdens känslighet för hydromorfologisk påverkan. Eddie von Wachenfeldt och Ulf Bjelke. Havs- och vattenmyndighetens rapport 2017:15.

Naturvårdsverket 2010. Uppföljning av skyddade områden i Sverige. Riktlinjer för uppföljning av friluftsliv, naturtyper och arter på områdesnivå. Rapport 6379.

Länstyrelsen Jämtlands län

Postadress: 831 86 Östersund
Besöksadress: Residensgränd 7
Telefon: 010-225 30 00
jamtland@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/jamtland